

Dobrym psovodom sa človek musí narodiť

■ **O PSOCH VIEME**, že sú priateľmi človeka. Niektoré zvládnu viac. Dokážu obrániť svojho pána, vystopovať živých i mŕtvych, vyriešiť potýčku, vyhľadať drogy, výbušniny, či chytiť zlodēja. Treba ich to však naučiť. A to vie Jozef Hramec.

ŽILINA. Jozef Hramec mal odjakživa blízko k zvieratám, najmä psom. Už keď bol malý chlapec vedel, že keď vyrastie, bude psovodom. Sen sa mu splnil.

Pes, priateľ človeka

„Od malička som túžil po vĺčiakovi,“ vraví. Avšak do bytu sa veľký pes nehodil. Keď sa ale presťahovali do rodinného domu, zaobstarali si veľkého psa - vĺčiaka. „Ten pes počúval povely slovensky, nemecky, ovládal posunkovú a ultrazvukovú reč, bol ako človek v psej koži. On robil také veci, čo iný pes nie.“

„Napríklad som ho zapriahol do saní. A ťahal na povely - doprava, dolava. Alebo keď som stratil kľúče, on mi ich doniesol, tiež keď mi zvonil telefón, pes mi ho doniesol, sám od seba.“

Pomáhal mu aj pri práci. Poznal slová ako šrobovák, kliešte či kladivo. „Keď som robil, napríklad, voliéru a potreboval som šrobovák, podal mi ho,“ spomína na Dustyho, ktorý mu ešte dlho ostane hlboko zakorenenej v srdci. V roku 1993 začal Jozef s výcvikom psov. Najskôr povely učil Dustyho, neskôr svojho druhého vĺčiaka Alfu, s ktorou skončil mimo iného ako dvojnásobný národný majster Slovenska, medzinárodný majster Slovenska a obsadil 3.

miesto na majstrovstvách sveta vo vyhľadávaní zavalených osôb v ruinách. „Vždy som chcel byť psovod alebo záchranár. Chcel som, aby ten pes bol úspešný - aby nebol len ako bežný pes, ktorého si každý kúpi, ale aby niečo dokázal.“ V tej dobe ešte ani Mestská polícia nemala psovodov, a rovnako voľné miesto nebolo ani u štátnej polície. „A tak som začal so záchranárčinou,“ prezrádza.

Momentálne pôsobí ako dobrovoľník na funkcii riaditeľa sekcie pátrania a odborného výcviku v K-7 Psovodi - záchranári Slovenskej republiky. „Zameriavame sa na rozvoj kynológie, všestranný výcvik psov, a výcvik psov orientovaných na vyhľadávanie nezvestných osôb v lesnatom teréne, závaloch, ruinách a iných ťažko dostupných terénoch.“

On spolu so svojim psom sa zúčastnil aj ako jediný na Slovensku na všetkých medzinárodných misiách, kde bolo treba kynológov. „Bol som na zeme-trasení v Iráne, dvakrát v Turecku a na Taiwane.“

Človek musí chcieť

Doba pokročila a už aj Mestská polícia má svojich psovodov. Práve tam v súčasnosti Jozef ro-

Jozef Hramec pri výcviku

Vzťah k psíkom si vytvoril už od útleho detstva.

FOTO: ARCHÍV JH

bí veliteľa kynológie, ktoré zahŕňa dva referáty - referát služobnej kynológie a referát odchytu zatúlaných a opustených zvierat. „Dobrym psovodom sa človek nestane, psovodom sa musí narodiť. Človek musí mať v sebe nejaké tie vlohy a gény. Len mať rád psy nestačí. Sú ľudia, ktorí sú antitalenti, potom ľudia, ktorí chcú, ale nejde im to, a potom ľudia, ktorých netreba ani školiť, jednoducho to majú v sebe a niečo toho psa naučia aj sami. Pravdaže na druhej strane musí mu pasovať aj zvierat. U šteňaťa nikdy nevieme aký bude, keď vyrastie. A musím poďakovať práve náčelníkovi mestskej polície, za to že nám umožnil vykúpiť kvalitné psy, na ktorých môžeme „stavať“ referát služobnej kynológie.“

Či je pes vhodný na prácu u polície alebo ako záchranársky pes sa dá zistiť až po takmer roku výcviku. „Keď je psík malý, treba sa mu venovať stále, keď je starší, stačí mu na tréning len

pár hodín.“

Cvičia v teréne

Psov chodia cvičiť do rôznych terénov.

„Je dôležité trénovať v rôznom prostredí, aby pes dokázal správne reagovať. Sú psy, ktoré perfektne urobia zákrok na tráve, na betóne ale keď prídu na mramorovú podlahu a šmýka sa mu, môžu mať z toho stres a nespravia nič. My sa snažíme navodiť im reálne situácie. Máme dobrý vzťah s vedením niektorých obchodných domov, ktoré keď sa zavrujú, prepožičajú nám ich priestory, kde trénujeme na mramorových podlahách, eskalátoroch a cvičíme útek a atakovanie páchatela.“

Trénujú aj na vodnom diele, v baroch, v lesoparku i na lúčkach a v areáli DPMŽ, kde majú vytvorenú prekážkovú dráhu.

„Mám veľa jaziev, ale myslím, že ani jeden z nás, profesionálnych psovodov, nie je bez pohryzenia. To k tomu patrí.“

KATARINA KVAŠŇOVSKÁ